

KAMENY ZMIZELÝCH

TRVALÉ PŘIPOMENUTÍ HRŮZ VÁLKY

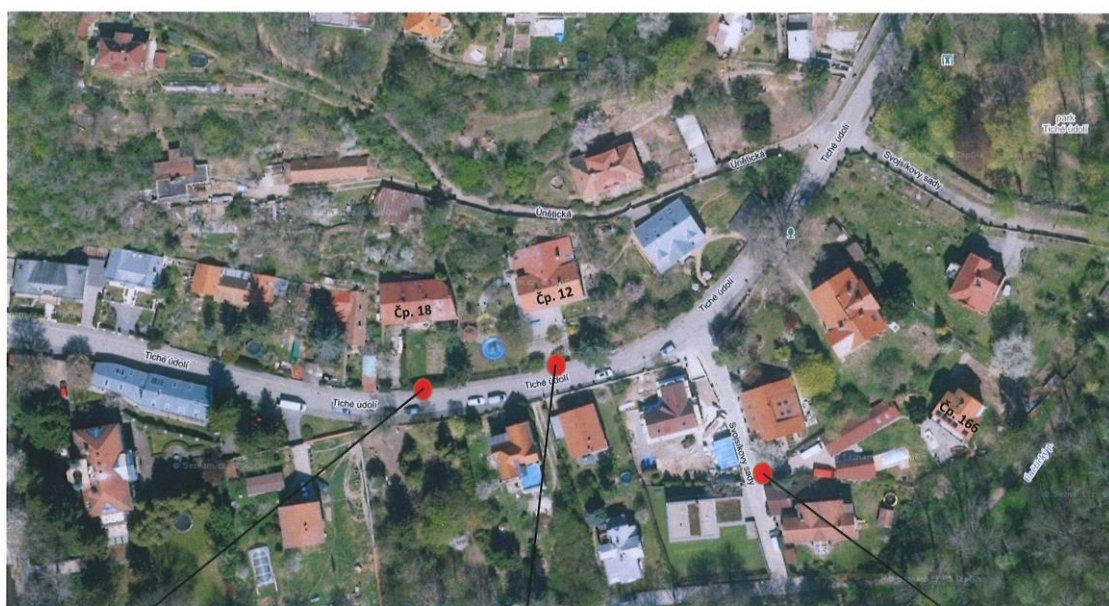
Vážení paní, vážený pane,

dovolte, abych Vás pozval na výjimečnou akci. Ve středu 17. listopadu v 11 hodin se sejdeme v Tichém údolí v Roztokách u č. p. 18 (viz pláněk) k malé pietní akci. V době našeho shromáždění bude v našem městě nově osazeno 28 kamenů zmizelých. Stolpersteiny, dlažební kostky s mosazným povrchem, vsadíme do dlažby na osmnácti místech. Budou všude tam, kde žily oběti válečného bezpráví z let 1939-1945. Před č. p. 18 v Tichém údolí, kam bude vsazeno pět kamenů připomínajících oběti nacistického teroru, promluví krátce iniciátor osazení kamenů zmizelých, historik PhDr. Jiří Plachý, Ph. D.

Budu velmi rád, když pozvání k této pietní akci přijmete.

Na mapce jsou vyznačena tři místa, kde jsou v Tichém údolí nově osazeny kameny zmizelých. Sraz a zaběhnutí proběhne před číslem 18.

Mgr. Tomáš Novotný
místostarosta

28 nových „kamenů zmizelých“ připomíná roztocké oběti 2. světové války

Před třemi lety, v roce 2018, bylo v Roztokách v Jungmannově ulici položeno prvních 17 „Stolpetsteinů“, tedy „Kamenů zmizelých“. Jejich prostřednictvím si připomínáme naše bývalé spoluobčany, kteří „zmizeli“ ve víru 2. světové války. Projekt bývá spojován především s obětmi holocaustu, není však určen pouze jim, ale všem, kteří přišli o život v důsledku nacionálně-socialistického režimu, resp. německé okupace.

Od dnešního dne je v roztocké dlažbě zasazených dalších 28 mosazných destiček připomínajících ty, kteří zde žili v temných dnech okupace, a odtud se vydali na cestu, z níž se již neměli nikdy vrátit.

Přestože „Kameny zmizelých“ jsou dnes v desítkách českých měst, Roztoky se mohou pochlubit tím, že takto připomínají v podstatě všechny své spoluobčany, u nichž bylo na základě archivních dokumentů možné jednoznačně zjistit jejich poslední adresu.

Celkem 21 nově položených kamenů připomíná roztocké oběti holocaustu. Osm z nich se nachází v Tichém údolí, které je po Jungmannově ulici druhou nacistickou perzekucí nejvíce postiženou roztockou lokalitou. Připomínají před č. p. 12 **Olgu Böhmovou**, soukromnici, zavražděnou v Treblince, dále před č. p. 166 **JUDr. Oskara Singera**, redaktora, a jeho manželku **Markétu**. Oba odjeli v jednom z prvních transportů na podzim 1941 do polské Lodže a zemřeli na samém konci války: on 19. ledna 1945 v pobočce koncentračního tábora Dachau v bavorském Kauferingu a ona blíže nezjištěného dne posledního válečného roku v Bergen-Belsenu.

U č. p. 18 kameny připomínají bývalé vlastníky tohoto domu, obchodního zástupce **Jaromíra Neurada** a jeho manželku **Janu**, kteří zahynuli v Sobiboru a dále **Hedviku Neumannovou** a její dvě děti, **Alelu Dinah** a **Hanuše Pavla**, profesí laboranta. Matka s dcerou zahynuly v koncentračním táboře Stutthof u Gdaňsku. Syn přišel o život v předvečer osvobození, dne 7. května 1945, buď v koncentračním táboře Schwarzhöhe v Sasku, nebo v severních Čechách, na pochodu smrti z tohoto lágru. Jejich domácí, Neuradovi, měli v té době již dospělé děti, které však také neunikly osudu svých rodičů.

Dcera Jany Neuradové, **Steffi Wertheimerová** se svým manželem **Paulem** po okupaci žili také v Roztokách. Nedlouho před nástupem do transportu se však přestěhovali do Prahy. Oba zahynuli v Osvětimi. Synové **Jaromíra Neurada**, **Kurt** a **Vilém**, sice v Tichém údolí nikdy nebydleli, měli však po otci domovskou příslušnost do Roztok a byli tak de facto roztockými občany. Osud **Viléma**, který krátce před válkou vystudoval medicínu, není zcela jasný. Po okupaci pravděpodobně odešel za hranice, nicméně nakonec se ocitl na území, které se nacistům podařilo obsadit a byl zavražděn koncem června 1944 ve Varšavě. V Osvětimi zahynul i jeho malý syn **Oldřich**. Holocaust přežila jen manželka **Hana**, která se po válce znovu vdala za spoluvězně z koncentráku a společně odjeli počátkem 50. let do Izraele. **Kurt Neurad** v srpnu 1939 vstoupil v Polsku do československé zahraniční armády a 18. června 1940 padl během těžkých bojů u obce Saint-Gondon ve Francii.

V Roztokách díky jejich historickému vývoji neexistovala uzavřená židovská sídelní lokalita a většina pozdějších roztockých obětí holocaustu se přestěhovala v meziválečném období.

Další kameny, které je připomínají, jsou proto roztroušeny po celém městě. V Puchmajerově ulici č. p. 193 žil **Viktor Hecht**, stavební dělník, zavražděn v Osvětimi. V ulici Na Vyhliďce č. p. 195 důchodce **Otakar Stern** a **Eliška Schillerová**. První zahynul v terezínském ghettu, druhá pak v ghettu v polské Izbici. Ještě před další deportací na východ zemřeli v Terezíně také **Kamil Polák** ze Spěšné ulice č. p. 330 a **Matilda Roubíčková**, která žila v dnešní Bezručově č. p. 336. Ta byla mimochodem nejstarší roztockou obětí vyhlazovací politiky – v době deportace jí bylo 83 let a v Terezíně dokázala přežít dva roky.

V dnešní ulici Jana Palacha č. p. 451 žila **rodina Reinišova** – manželé **Rudolf**, původní profesí obchodník, a **Růžena**, spolu se synem **Ottou**. Všichni zahynuli v lotyšské Rize. V Masarykově ulici č. p. 513 manželé **Otakar** a **Pavla Weissovi**, soukromníci, zavraždění v Osvětimi. V Čechově ulici č. p. 643 pak **Ing. Štěpán Ehrlich**, vrchní technický rada ve výslužbě, se svojí manželkou **Zdenkou** a v ulici Na Sekeři č. p. 537 **Marie Raudnitzová**. Ehrlichovi byli zavražděni v Sobiboru, Raudnitzová v běloruském Malém Trostinci.

Další kameny připomínají většinou oběti z řad odbojových pracovníků. Poštovní zřízenec **Josef Nebeský** (Třebízského č. p. 168) byl zatčen Gestapem 26. července 1944 za šíření „říši nepřátelských zpráv“. Zahynul v pobočce koncentračního tábore Flossenbürg v Gröditz. Za nejpravděpodobnější datum jeho úmrtí byl po válce soudem určen 11. únor 1945. **Antonín Vidim** (Palackého č. p. 250) byl před válkou funkcionářem KSČ. V letech 1929–1932 byl za tuto stranu starostou Otovic, následně pak působil v odborových organizacích. Za okupace se zapojil do stranického odboje. Byl členem III. ilegálního ÚV KSČ a podílel se na organizaci několika jeho zasedání, které se odehrály v Žalově. Dne 6. listopadu 1943 byl zatčen a na konci března následujícího roku odsouzen k trestu smrti. Jeho život ukončil kat v Drážďanech dne 28. června 1944. **Antonín Řach** (Rachova č. p. 486) pracoval jako ošetřovatel v psychiatrické léčebně v Bohnicích a po okupaci se zapojil do levicového odboje, napojeného na ilegální KSČ. Počátkem srpna 1944 byl zatčen a 2. května 1945 v Malé pevnosti Terezín popraven. Jednalo se o vůbec poslední hromadnou popravu v této policejní věznicí pražského Gestapa. **Jaroslav Hartman** (Bezručova č. p. 417) byl jako zaměstnanec drah v roce 1943 zatčen v Německu. Dne 14. března 1945 zemřel v důsledku útrap ve věznicí Coswig v Sasku.

Mojmír Sedláček (Sedláčkova č. p. 438) v roce 1938 ukončil Vojenskou akademii a stal se důstojníkem československé armády z povolání. Po okupaci odešel za hranice a sloužil v našich zahraničních jednotkách v Polsku, Francii a Velké Británii. Jako příslušník 311. čs. peruti RAF padl dne 16. září 1941 při návratu z náletu na Hamburk. Jeho otec byl vězněn v internačním táboře Svatobořice, který byl určen pro rodinné příslušníky čs. zahraničních vojáků. **Josef Žirovnický** (Kroupka č. p. 64) padl dne 8. května 1945 během bojů v Praze. **Božena Košťálová** (Nádražní č. p. 21) přišla o život 21. března 1945 při náletu na Kralupy nad Vltavou. Jména některých z těchto osobností dnes nesou roztocké ulice (Sedláčkova, Žirovnického, Rachova, Vidimova).

Jiří Plachý

KAMENY ZMIZELÝCH

Viktor Hecht 1936

Antonín Vidím

Jaromír Neurad

Mojmír Sedláček

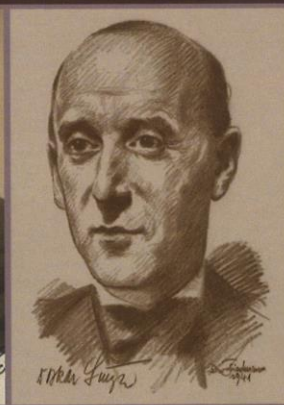
Božena Košťálová

Zdenka Ehrlichová
1939

Ing. Štěpán Ehrlich

JUDr. Oskar Singer

Eliška Schillerová

Josef Žirovnický

Kamil Polák